

VIITORUL ROL

TATIANA IEKEL

S-au scurs două decenii de când Tatiana Iekel, încă studentă în anul III, debuta, pe scena Teatrului Național, cu rolul Valea din *Dealul vrăbiilor* de Arbuzov, obținut prin concurs. După absolvirea Institutului de artă teatrală și cinematografică, avea să aparțină, „cu trup și suflet”, teatrului din strada fostă Sărindar, căruia i-a rămas, pînă azi, fidelă. În colectivul Teatrului Mic s-a impus de la primele roluri: Polecă din *Micii burghezi* de Maxim Gorki, Simina (*Nepoțu gornistului* de Cezar Petrescu), Colombina (*Mincinosul* de Goldoni), Mariana Pleșoianu (*Nota zero la purtare* de Virgil Stoenescu și Octavian Sava), Ioana (*Acolo, departe* de Mircea Ștefănescu), Veronica (*Zboară cocorii* de Victor Rozov), Dana (*Seara răspunsurilor* de Sidonia Drăgușanu). Revelația unui timbru artistic aparte se leagă, însă, de Leolea din *Scurtă convorbire* de Valentina Levidova, „rol care mi-a adus cea mai mare fericire și care mi-a rămas ca cea mai dragă amintire din cariera mea în teatru” — după cum mărturisește, cu emoție, actrița. Într-adevăr, pentru Leolea, a fost distinsă cu premiul I pentru interpretare la Concursul tinerilor actori din anul 1959. Au urmat: Ellen Manville (*Amoor!* de M. Schisgal); Tăranca (*Ofiterul recruta* de G. Farquhar); o altă tărăncă (*Emigrantul din Brisbane* de G. Shéhade); Geronte — în travesti (*Violențele lui Scapin* de Molière);

Adela (*Cu cărțile pe față* de A. B. Vallejo); Mătușa Lizzy (*Philadelphia, ești a mea* de B. Friel). În repertoriul original, Tatiana Iekel își dezvăluie, mereu cu prospețime, resursele de căldură sufletească, talentul de a atinge, simplu și direct, miezul de adevăr al personajului, autenticitatea lui umană. Pentru Caterina din *Marele fluviu își adună apele* de Dan Tărchiță i s-a conferit un alt premiu I, la Decada dramaturgiei originale din 1961, iar în 1971, la Concursul național de teatru, rolul Mătușei Elisabeta din *Ape și oglinzi* de Paul Everac i-a adus o a treia distincție. A interpretat roluri de adolescente, de energie uteciste (Domnica Rotaru din *Secunda 58* de Dorel Dorian, Anca din *Timp și adevăr* de Eugenia Busuiocanu) și compoziții (bunica Tereza din *Viața e ca un vagon* de Paul Everac); a fost mamă cu fete de măritat (în *Cum se jefuiește o bancă* de S. Fayad) și cochetă între două vârste (Doamna Sörby din recenta premieră *Rata sălbatică* de Ibsen). Filmul nu i-a oferit personaje semnificative; la Televiziune a jucat, ce-i drept, Tatiana din *Micii burghezi* de Gorki și Inginera Tatu din *Ștafeta nevăzută* de Paul Everac. Cam puțin! În schimb, în cariera ei se detașează, ca un moment deosebit, interpretarea, în 1961, a nemuritoarei Ioana d'Arc, în oratoriul *Ioana pe rug* de Honneger, pe textul lui Paul Claudel, la Filarmonica „George Enescu”.

Prezență sobră, discretă, Tatiana Iekel este tot ce poate fi mai opus tipului de vedetă publicitară; din persoana ei emană, însă, o radiație caracteristică, expresie a vibrației lăuntrice, iar ochii, inteligenți, scormonitori, ne duc cu gândul la o Bette Davis autohtonă.

În *Vara trecută la Ciulimsk* de Aleksandr Vampilov, premiera de deschidere a viitoarei stagiunii a Teatrului Mic, Tatiana va interpreta rolul Annei Horoșih, în regia lui D. D. Neleanu.

„*Vara trecută la Ciulimsk* face parte dintre piesele în tradiția literaturii ruse, prin felul cu care forează sufletul omenesc; în același timp, se poate spune că ea merge și pe o anumită traiectorie a teatrului modern, prin scrieră și prin felul cum personajele, toate, bine conturate, descriu, indiferent de numărul replicilor, un destin propriu, au trăsături distincte, sevă și culoare. Anna, eroina pe care o voi interpreta, face parte din și trăiește în lumea unui sat pierdut în taigaua siberiană; este responsabilă unei banale ceațării, unde muncеște și se întâlnește cu oameni de toate categoriile. O macină o mulțime de probleme, printre care cea mai serioasă e conflictul între, pe de o parte, instinctul matern și sentimentul datoriei față de un fiu nedorit, pe de alta, legăturile complexe cu soțul ei, infirm. Este un personaj cu totul și cu totul deosebit de cele cu care m-am întâlnit pînă acum, un personaj-surpriză prin absolut toate datele lui, o compoziție care îmi impune sarcini dificile, dar îmi promise și satisfacții neobișnuite...”

STELIAN CREMENCIUC

Stelian Cremeniuc a fost elevul mării actrițe Aura Buzescu; colegii alături de care a învățat „meserie” sînt azi, în diferite colective de teatru, valori de bază: Mircea Albulescu, Sanda Toma, Anca Verești, Victor Rebengiuc, Constantin Rauțki, Ion Buleandră, Dan Rucăreanu ș.a. Repartizat la Teatrul din Timișoara (azi Național), Stelian Cremeniuc a interpretat, sub îndrumarea regizorului Ion Maximilian și a animatorului de echipă Gheorghe Leahu, roluri importante, care i-au adus mari satisfacții profesionale.

Pe drumul de la debut la maturitate artistică, acest actor energic, cu profilul unui „dur” modern, a știut să evite cantonarea într-un singur gen — așa-zis caracteristic — de personaje; rolurile lui — peste 120, dintre care 80 de prim-plan — cuprind un repertoriu, în bună măsură, dificil și variat: Laertes (*Hamlet*), Lysander (*Visul unei nopți de vară*), Hortensio (*Femeia îndărătnică*), Hagiul (*Nevestele vesele din Windsor*) de Shakespeare; Bulanov (*Pădurea de Ostrovski*); Logodnicul (*Ploșnița de Maiakovski*); Rămer (*Institutorii de Otto Ernst*); Căpetenia anarhiștilor (*Tragedia optimistă de Vișnevski*); Lămîie (*Aristocrații de Pogodin*); Vitea (*Poveste din Irkutsk de Arbuzov*); Atanasie (*Intr-un ceas bun de Rozov*); Diimașul Callas (*Capete rotunde și capete fugițe de Brecht*); Happy (*Moartea unui comis-voiajor de Arthur Miller*); Fierarul (*Dracul uitat de Jan Drda*); Moghilă (*Vișorul de B. Șt. Delavrancea*); Pepelea (*Viata e o comedie, după Alecsandri*); Mateiaș (*Mateiaș gîscarul de Moriez Zsigmond*); Nelu (*Scrisori de dragoste de Virgil Stoeneșcu*); Mihai (*Marele fluxiu își adună apele de Dan Tărchiță*); Petru (*Pentru fericirea poporului de A. Baranga și N. Moraru*); Primarul (*Fetele Didinei de Victor Eftimiu*); Bebe (*Siciliana de Aurel Baranga*) etc. Aceștia li se cer adăugate rolurile jucate în peste douăzeci de filme: *Dincolo de barieră*, *Procesul alb*, *Mihai Viteazul*, *Războiul domnițelor*, *August în flăcări*, *Columna*, *Un comisar acuză și, recent, în coproducția româno-sovietică Comuniștii*.

Talent robust, cu un fond de comic viguros, elastic, sprinten, Stelian Cremeniuc se servește în interpretări de propriile-i www.cimec.ro

lăți, dar nu ezită să se modeleze, de la caz la caz, și după epocă și autor, trămuindu-și cu discernămint mijloacele și mereu preocupat de expresia adecvată, simplă și concisă.

În viitoarea premieră a Teatrului „Ion Vasilescu”, *Bomba zilei* de Ben Hecht și Charles McArthur, el va interpreta (în regia lui Nicolae Frunzetti) rolul unui ziarist. Din distribuție: Dem. Bădulescu, Cristina Deleanu, Florin Crăciunescu, Mihai Dobre, Dinu Cezar, Cornel Girbea ș.a.

„*Bomba zilei* este un pamflet virulent la adresa modului de viață american; voi interpreta rolul lui Murphy, un gazetar vental, vindut marilor monopoluri. Deci, tipul ziaristului parvenit, care nu iartă nimic, în goana după senzațional. Blazat, nerealizat în profesiune, e răutăcios, mai ales, cu sexul frumos și, uneori, de-a dreptul vulgar. Rolul, important în economia piesei, îmi impune sarcini deosebit de serioase, legate de individualitatea personajului, ca atare, cit și de relațiile cu colegii din redacția respectivelui ziar. Dar, în primă și în ultimă instanță, concepția actorului despre rol trebuie să corespundă cu cea regizorală. Sînt la prima mea întîlnire cu regizorul Nicolae Frunzetti; am deplină încredere în el, după felul cum izbuteste să realizeze în repetiții o atmosferă creatoare, o perfectă conlucrare cu actorii”.